

Herijking Pact van Westfriesland

Samenvatting
voor RRB – 11
juni 2025

WESTFRIESLAND

Herijking Pact van Westfriesland

Waarom een herijkt Pact van Westfriesland 2025-2035?

- Westfriesland wil een aantrekkelijke regio zijn waar jongeren en jonge gezinnen blijven of komen wonen, waar inwoners (ruimtelijke) kwaliteit ervaren, waar ondernemerschap wordt gestimuleerd en waar bezoekers graag komen.
- Westfriesland staat voor urgente opgaven die gemeentegrenzen overstijgen: waaronder keuzes over de schaarse ruimte (de ruimtelijke botsproef), klimaatverandering, (dubbele)vergrijzing, netcongestie, betaalbare en beschikbare zorg voor jongeren en ouderen, tekort aan vakmensen en woningtekort.
- Deze opgaven kunnen we lokaal niet oplossen – ze vragen om regionale regie en samenwerking.
- Westfriesland werkt al goed samen in de regio met onze partners (ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties) – dat willen we verder versterken.
- De basis staat, maar het ontbreekt aan een gezamenlijke strategie en structuur om te sturen op grote, domein-overstijgende opgaven.

Wat is het Pact van Westfriesland?

- Het Pact van Westfriesland 2025 – 2035 is een strategische agenda die gemeentegrenzen en bestuursperiodes overstijgt
- Een bestuurlijk kompas voor samenwerking op voor de regio belangrijke strategische doelen.
- Gaat over dat wat regionaal moet – vanwege schaalgrootte, gezamenlijke belangen of noodzaak tot afstemming.
- We kiezen bewust voor strategische samenwerking rond inhoud, niet rond structuur – de inhoud is leidend.
- Het Pact is richtinggevend, verbindend en geeft ons één stem richting Provincie en Rijk.
- In de colleges wordt er op basis van het Pact jaarlijks een uitvoeringsprogramma vastgesteld met concrete projecten en programma's.

Thema's van het Pact zijn gekozen op basis van:

1. **Regionale noodzaak** – alleen samen effectief op te pakken.
2. **Sterkte / kracht van de regio** – versterken waar we goed in zijn: Agri & Food, ondernemerschap en landschappelijke kwaliteit.
3. **Grootste opgaven voor de toekomst** – zoals dubbele vergrijzing, betaalbaar en bereikbaar houden van de zorg, gebrek aan ruimte en transitieopgaven.
4. **Domein-overstijgend** - raken meerdere beleidsterreinen en vragen om samenhang in aanpak.

Uitgangspunten herijkt Pact van Westfriesland

Partnerschap in de praktijk

- Om de strategische doelen van het Pact te behalen is actieve samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs (triple helix) noodzakelijk.
- Partnerschap = samen doen wat nodig is, op basis van gedeelde verantwoordelijkheid en gelijkwaardigheid.

Vorm volgt inhoud

- Geen zware overlegstructuren: samenwerking ontstaat vanuit de inhoud en is gericht op de uitvoering.
- Flexibele netwerken: de opgave bepaalt welke partijen nodig zijn, ondersteund door een compacte regionale organisatie.
- Verantwoordelijkheid ligt bij partijen met energie, kennis en uitvoeringskracht.

Resultaat: een Pact dat werkt

- Het Pact is geen papieren akkoord, maar een gedeeld werkkompas voor de regio.
- Eigenaarschap, focus en vaart blijven geborgd — met ruimte voor initiatief en samenwerking vanuit de praktijk.

Herijkt Pact van Westfriesland 2025 – 2035 in schema

In 2035 is Westfriesland...

Brede Welvaart als richtinggevend kompas

Westfriesland staat voor een uitdaging die groter is dan gemiddeld in andere regio's:

- Dubbele vergrijzing: meer ouderen en oudere ouderen
- Ontgroening: minder jongeren

Dit leidt bij niets doen tot:

- Minder mensen op arbeidsmarktleeftijd
- Meer zorgvraag en minder zorgaanbod
- Impact op onderwijs, leefbaarheid en economie

Daarom sturen we op Brede Welvaart. Niet als containerbegrip, maar als richtinggevend kompas om deze uitdagingen aan te gaan zodat de regio aantrekkelijk blijft voor de generatie van morgen.

Vier strategische doelen als basis voor het Pact

1. We willen jongeren opleiden, aantrekken én vasthouden: jongeren perspectief bieden op een opleiding, een baan en een woning binnen Westfriesland en het bieden van een levendige regio met voldoende voorzieningen.
2. We willen voldoende ruimte en kwaliteit bieden om een aantrekkelijke regio te zijn: daarvoor zijn betaalbare woningen, bereikbare voorzieningen en een aantrekkelijke woonomgeving nodig. Met regie op de ruimte zorgen we dat woningbouw, energie, mobiliteit, recreatie, natuur, agri en voorzieningen op de juiste plaats terecht komen.
3. We willen leefbare dorpen en verbonden gemeenschappen houden: zorg bereikbaar en betaalbaar houden voor ouderen en jongeren zodat ondersteuning dichtbij plaats kan vinden.
4. We willen werkgelegenheid en innovatie vasthouden in de regio: we hebben wereldspelers op het gebied van innovatieve Agri & Food en draaien als regio verder op een sterk en gevarieerd aanbod aan MKB-bedrijven, familiebedrijven en innovatieve makers. We bouwen aan een toekomstbestendige economische basis zodat we als regio aantrekkelijk zijn en blijven voor ondernemers.

1. Westfriesland is koploper als innovatieve Agri & Food regio

Opgave

- Transitie Landelijk Gebied
- Toekomstbestendige Agrisector met een intensieve en extensieve ruimtebehoefte
- Natuurinclusieve landbouw bevorderen
- Vraag naar vakmensen
- Versterken en innoveren van de Agri & Food sector

Waar staan we in 2035?

In 2035 is Westfriesland koploper in duurzame en innovatieve voedselproductie binnen Nederland én Noordwest-Europa. De regio is dé proeftuin voor slimme landbouw, waar technologische innovatie, natuurinclusieve bedrijfsvoering en circulaire ketens samenkomen. Westfriesland zet de toon in het verbinden van hightech en handwerk, van erf tot export. Deze ambitie borduurt voort op de Economische Agenda Noord-Holland Noord 2024-2040, waarin de Agri & Food-sector wordt erkend als een economisch fundament met internationale uitstraling. Westfriesland – met sterke clusters zoals Seed Valley, Greenport NHN en agrologistiek – levert niet alleen hoogwaardige producten, maar ook kennis, technologie en arbeid voor de voedselvoorziening van morgen.

Hoe doen we dat?

- Verbinding tussen onderwijs, praktijk en onderzoek, met regionale leerlijnen voor toekomstig talent.
- Samenwerking tussen bedrijven, overheden en kennisinstellingen binnen de triple helix met o.a. Seed Valley en Greenport NHN als sterke clusters voor een breed gedragen regionale agenda
- Duurzaam ruimtegebruik en klimaatadaptatie, waardoor landbouw hand in hand gaat met landschap, natuur en waterbeheer.
- Onderzoek naar de kansen voor versterken economische potentie Agri & Food voor de regio (voorbeeld Brainport Eindhoven)
- Regionale strategie en programmatische aanpak Transitie Landelijk Gebied

Wat merken inwoners en bedrijven hiervan?

- Meer kans op werk en scholing dichtbij huis en betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt
- Perspectief: jongeren kunnen blijven, terugkomen of doorgroeien in de regio
- Lokale ondernemers krijgen ondersteuning bij innovatie en transities

2. Westfriesland is dé regio voor ondernemers

Opgave

- Behouden en aantrekken van jong talent
- Krappe arbeidsmarkt
- Verduurzamen en digitalisering van het MKB
- Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Waar staan we in 2035?

In 2035 is Westfriesland een regio waar het MKB floreert en jongeren bewust kiezen om hier te leren, wonen en werken. Ondernemerschap en talentontwikkeling versterken elkaar, waardoor Westfriesland bekendstaat als een aantrekkelijke en toekomstbestendige ondernemersregio met ruimte voor groei en vakmanschap. Daarmee zijn we een voorbeeld voor andere regio's.

Hoe doen we dat?

Ondersteuning MKB

- Regionale ondersteuning van het MKB bij verduurzaming, personeel en innovatie, o.a. door samen met het ONHN het Startersloket te realiseren en samen met het RPAhn aan een Regionaal Netwerkcentrum te werken waar ondernemers met vragen terecht kunnen.
- Optimaal benutten Regionaal Werkcentrum en Doorstroompunt Westfriesland.
- Realiseren van een fysieke broedplaats in samenwerking met Inholland in de Poort van Hoorn.

Talentontwikkeling

- Uitbreiding van de Talent Academy en koppeling met woningbouw en voorzieningen
- Samenwerking onderwijs, bedrijfsleven en overheid voor leer-werktrajecten

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

- Investeren in bereikbare, duurzame en goed georganiseerde bedrijventerreinen samen met de Westfriese Bedrijvengroep

Wat merken inwoners en bedrijven hiervan?

- Jongeren kunnen in de regio blijven wonen, leren en werken.
- Er zijn meer kansen op een baan dicht bij huis, ook op mbo- en hbo-niveau.
- Behoud en stimuleren lokale ondernemers, wat zorgt voor levendige dorpen en steden.
- Meer stage- en leerwerkplekken voor jongeren in hun eigen omgeving.
- Grotere keuze in opleidingen en doorgroeimogelijkheden via de Talent Academy.
- Betere bereikbaarheid, organisatiegraad en voorzieningen op bedrijventerreinen.

3. Westfriesland is een regio met duidelijke ruimtelijke keuzes

Opgave

- Ruimtelijke keuzes nodig voor optimaal benutten schaarse ruimte, niet alles kan overal. Er is behoefte aan regionale regie aangezien opgaven gemeentegrenzen overstijgen.
- 'Ruimtelijke botsproef' nodig tussen wonen, landbouw, energie, natuur, recreatie, mobiliteit.
- Behouden van landschappelijke kwaliteit en identiteit regio.
- Aantrekkelijke leefomgeving voor behoud jongeren en jonge gezinnen.

Waar staan we in 2035?

Westfriesland maakt doordachte keuzes over ruimtegebruik, zodat wonen, economie, natuur en energie in balans groeien — passend bij het landschap, de draagkracht van bodem en water, en de eigen identiteit van de regio.

Hoe doen we dat?

- Toepassing Ruimtelijke Agenda als leidraad voor keuzes en clustering. Opstellen van een aansprekend regionaal ruimtelijk perspectief voor 2040 (met kwalitatieve doorkijk naar 2050) als verdieping op de ruimtelijke agenda en als afwegingskader voor ruimtelijke keuzes.
- Meervoudig ruimtegebruik, gekoppeld aan bodem, water en landschap.
- Regionaal afwegingsinstrument als uitgangspunt voor afstemming tussen lokale ambities en regionale samenhang en systemen, ook om versnippering te voorkomen.
- Samenhangende afwegingen voor o.a. wonen, economie, energie, natuur/recreatie, mobiliteit en landbouw.

Wat merken inwoners en bedrijven hiervan?

- Er is meer duidelijkheid over waar ontwikkelingen landen, en waarom.
- Nieuwe woningen komen op logische plekken, met goede bereikbaarheid en voorzieningen met recreatiemogelijkheden dichtbij huis.
- Open landschap, natuur en landbouw blijven zichtbaar en behouden.
- Leefomgeving blijft overzichtelijk, groen en toekomstbestendig.
- Minder versnipperde bouw en bedrijvigheid.
- De regio maakt keuzes met oog voor evenwicht tussen groei en leefbaarheid.

4. Westfriesland is een regio die zorgt voor later

Opgave

- Dubbele vergrijzing: meer ouderen en ouderen worden ouder
- Ontgroening
- Tekort van duizenden zorgmedewerkers in 2032
- Zorgkosten stijgen
- Druk op voorzieningen in kleine kernen

Waar staan we in 2035?

In 2035 is Westfriesland een regio waar mensen in elke levensfase gezond kunnen leven. Zorg is toegankelijk voor wie het nodig heeft omdat we beschikken over voldoende zorgpersoneel en voorzieningen dichtbij huis, maar we investeren vooral in het voorkómen van zorg. We verschuiven van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat' – en bouwen aan een gezonde, veerkrachtige samenleving.

Hoe doen we dat?

- Regionale aanpak via IZA/GALA en Regioplan NHN. Inzet op passende zorg door regionaal samen te werken aan preventie, zorg dichtbij huis en het versterken van de eerste lijn. In Westfriesland maken gemeenten, zorgaanbieders en partners concrete afspraken over ouderenzorg, GGZ, jeugdzorg en gezondheid.
- Realiseren nieuwe zorgconcepten.
- Opleiden en behouden van zorgpersoneel via samenwerking onderwijs-zorg, onder ander met de Talent Academy.
- Realisatie 2.200 woonzorg voorzieningen via het Woon Zorg Pact.
- Regionaal Uitvoeringsplan 'Zorg voor de Jeugd'.
- Aansluiting Noord-Holland Noord met 'Van zorg naar gezondheid'.
- Transitie Hervormingsagenda Jeugd

Wat merken inwoners en bedrijven hiervan?

- Zorg blijft beschikbaar – ook in kleinere dorpen en voor wie het echt nodig heeft.
- Gezondheid krijgt voorrang – met meer aandacht voor leefstijl, mentale veerkracht en preventie.
- Ouderen kunnen langer zelfstandig wonen – met passende ondersteuning dichtbij.
- Jongeren kunnen kiezen voor een opleiding en loopbaan in de zorg, dichtbij huis.
- Zorg voelt persoonlijk en dichtbij – geen versnipperde loketten, maar samenhang en vertrouwen.

De basis op orde: een stevig fundament onder de strategische agenda

In het Pact kiezen we bewust voor een beperkt aantal strategische agendapunten. Sommige opgaven zijn zo essentieel voor de leefbaarheid en ontwikkelkracht van de regio, dat ze als stevig fundament onder de strategie functioneren. Dat geldt voor de succesvolle samenwerking op het gebied van wonen, energie en mobiliteit. Zonder voldoende woningen, betrouwbare energievoorziening en goede bereikbaarheid komt geen enkele ambitie van de grond. Westfriesland bundelt de krachten en zet volop in op deze cruciale randvoorwaarden binnen de regionale samenwerking.

Wonen: versnellen met kwaliteit

- Opgave: ten minste 13.750 extra woningen tot 2030 in Westfriesland (Woondeal). Doorkijk na 2030 wordt meegenomen in het ruimtelijk perspectief.
- Zwaartepunt ontwikkelingen langs de Westfriese Corridor: Hoorn (o.a. Poort van Hoorn), Hoogkarspel-Zuid, Stede Broec, Enkhuizen en Obdam.
- Doelgroepen: ten minste 30% sociale huur, betaalbare koop en middenhuur.
- Aandacht voor nabijheid OV, binnenstedelijk bouwen, erfgoed en klimaatadaptatie.

Mobiliteit: bereikbaar bouwen

- Voorwaarde voor woningbouw en economische ontwikkeling.
- Focus op bouwen nabij OV-knooppunten (stationsgebieden).
- Projecten: Poort van Hoorn, Hoogkarspel-Zuid, Enkhuizen.
- Verbeteringen: doorfietsroutes, OV, verkeersveiligheid, ontsluiting via N307 en A7.
- Mobiliteit geïntegreerd in ruimtelijke ontwikkelplannen.

Energie en Duurzaamheid: robuust systeem

- Uitdaging: structurele netcongestie vormt knelpunt voor woningbouw en bedrijvigheid.
- Doel: energieneutraal in 2040–2050.
- Aanpak: energy hubs, slimme netontlasting, batterijen, infrastructuurverzwaring.
- Vijf programmalijnen: opwek, besparing, aardgasvrij, infra, duurzaam ondernemen.